

สมบัติทางกลและความต้านทานการหดของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส

นางสาวสุกัญญา วงศ์ศรีรักษा

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาชีวกรรมโลหการ ภาควิชาชีวกรรมโลหการ

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-9736-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MECHANICAL PROPERTIES AND TARNISH RESISTANCE OF 92.5%Ag - Cu - Mn ALLOYS

Miss Supinya Wongsriraksa

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering in Metallurgical Engineering

Department of Metallurgical Engineering

Faculty of Engineering

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-9736-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สมบัติทางกลและความต้านทานการหมุนของโลหะผสมเงิน 92.5% – ทองแดง – แมงกานีส
โดย	นางสาวสุกัญญา วงศ์ศรีรักษा
สาขาวิชา	วิศวกรรมโลหการ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.เอกลิทธิ์ นิสารัตนพร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์สุวนันชัย พงษ์สุกิจวัฒน์

คณะกรรมการค่าสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น¹
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... *Muea* ..... คณบดีคณะกรรมการค่าสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ปัญญาแก้ว)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *Chanthachai* ..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประسنค์ ครีเจริญชัย)

..... *Thawatchai Mekjittikorn* ..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.เอกลิทธิ์ นิสารัตนพร)

**คุณภาพแห่งการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

..... *Suthathai Kongcharo* ..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์สุวนันชัย พงษ์สุกิจวัฒน์)

..... *Rongkru Wongwachai* ..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กอบบุญ หล่อทองคำ)

สุกัญญา วงศ์ศรีรักษा : สมบัติทางกลและความต้านทานการหมองของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส. (MECHANICAL PROPERTIES AND TARNISH RESISTANCE OF 92.5%Ag - Cu - Mn ALLOYS) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.เอกลิทธิ์ นิสารัตนพร, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์สุวนันชัย พงษ์สุกิจวัฒน์ 100 หน้า. ISBN 974-17-9736-2.

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ เพื่อศึกษาผลของธาตุแมงกานีสในโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ที่มีต่อโครงสร้างจุลภาค สมบัติทางกล สีผิวหลังอบให้ความร้อน ความต้านทานการหมองและการกัดกร่อน เพื่อหาปริมาณธาตุแมงกานีสที่เหมาะสมในการหล่อโลหะเงินสเตอร์ลิงที่ใช้ในอุตสาหกรรมด้านเครื่องประดับ โลหะเงินสเตอร์ลิงที่ทำการทดลองมีปริมาณแมงกานีส 0, 0.38, 0.76, 1.3, 1.7, 2.1, 2.6 และ 3.0 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ธาตุแมงกานีสที่พบในโครงสร้างจุลภาคจะเป็นองค์ประกอบอยู่ในโครงสร้างยูเทคติกที่เป็น copper-rich phase สูงกว่าในโครงสร้างเนื้อพื้น (silver-rich phase) และปริมาณแมงกานีสที่เพิ่มขึ้น มีผลทำให้ปริมาณโครงสร้างยูเทคติกที่เกิดขึ้นลดลง ความต้านทานแรงดึง ความเค้นจุดคราบ และความแข็งมีค่าลดลงด้วย ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าโลหะผสมที่มีปริมาณแมงกานีส 3.0 เปอร์เซ็นต์ โดยน้ำหนัก มีความแข็งเพียง 52.1 HV ซึ่งต่ำกว่าความแข็งของโลหะผสมที่ไม่ได้เติมแมงกานีส (66.8 HV) และปริมาณที่สูงขึ้นของแมงกานีสนี้ยังเพิ่มความต้านทานการหมองให้กับโลหะเงินสเตอร์ลิง ซึ่งน่าจะเป็นผลจากชั้นฟิล์มของสารประกอบแมงกานีสที่เกิดขึ้น และเมื่อทดสอบด้วย เครื่องสเปคโตรโฟโตมิเตอร์ ค่าการเปลี่ยนแปลงสีผิวลดลงจาก 24.98 (โลหะผสมที่ไม่ได้เติม แมงกานีส) เหลือเพียง 5.19 (โลหะผสมที่มีแมงกานีส 3.0 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก) เมื่อทดสอบในบรรยากาศชั้นเฟอร์เป็นเวลา 3 ชั่วโมง การศึกษาพฤติกรรมการกัดกร่อนของฟิล์มที่เกิดขึ้นจากเส้นโพแทโนไซด์นามิกาโนดิกโพลาไรเซชัน ซึ่งได้จากการทดสอบการกัดกร่อนด้วย วิธีทางเคมีไฟฟ้า ทดสอบในสารละลายนโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก พบว่าปริมาณแมงกานีสที่เพิ่มขึ้นมีผลในการเพิ่มค่าศักยไฟฟ้าการกัดกร่อน (E_{corr}) และลดความหนาแน่นกระแสไฟฟ้าขณะเกิดฟิล์มพาสซีพ (I_p) อย่างเห็นได้ชัด แต่เมื่อทดสอบในสารละลายนโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก อิมตัวด้วยก้าชไอก์โรเจนชัลไฟด์ โลหะเงินสเตอร์ลิงไม่มีฟิล์มพาสซีพเกิดขึ้นที่ผิว

ภาควิชา วิศวกรรมโลหการ
สาขาวิชา วิศวกรรมโลหการ
ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4270613521 : MAJOR METALLURGICAL ENGINEERING

KEY WORD: STERLING SILVER / INVESMENT CASTING / MECHANICAL PROPERTIES / TARNISH RESISTANCE / CORROSION RESISTANCE / ELECTROCHEMICAL TECHNIQUE

SUPINYA WONSIRUKSA : MECHANICAL PROPERTIES AND TARNISH RESISTANCE OF 92.5%Ag - Cu - Mn ALLOYS. THESIS ADVISOR : EKASIT NISARATANAPORN, Ph.D., THESIS COADVISOR : SUWANCHAI PONGSUKITWAT, M.Eng., 100 pp. ISBN 974-17-9736-2.

The objective of this research is to investigate the effect of manganese in 92.5%Ag - Cu - Mn alloys on their microstructure, mechanical properties, surface color, and tarnish and corrosion resistance. This is ultimately to determine the suitable manganese content of sterling silver alloys for the jewelry industry. The experimental alloys contain 0, 0.38, 0.76, 1.3, 1.7, 2.1, 2.6, and 3.0 percent by weight manganese (here after shown in weight percent). The microstructure of 92.5%Ag - Cu - Mn alloys consists of both silver - rich solid solution, as a matrix, and eutectic structure. The amount of manganese found in the eutectic is higher than those in the matrix. By increasing manganese content, the amount of eutectic structure, and therefore, tensile and yield strength and hardness of the alloys were decreasing. It was clearly observed that the hardness of 3.0%Mn alloys (52.1 HV) is lower than that of manganese - free alloys (66.8 HV). The tarnish resistance was found to be improved when the amount of manganese were increasing and the tarnish films were studied quantitatively using a spectrophotometer. The color difference, DE*, of the manganese - free alloys was 24.98 which was higher than that of the 3.0%Mn alloys, which was 5.19, for 3 hours tarnishing time. Potentiodynamic anodic polarization technique was applied to measure the corrosion potentials (E_{cor}) and passive current density (I_p). In 1% sodium chloride solution, the increasing of manganese content not only promoted the noble shift in corrosion potentials but also reduced passive current density. However, in 1% sodium chloride solution saturated with hydrogen sulfide (H_2S), the passive region could not be observed.

Department.....Metallurgical Engineering..... Student's signature.....*Supinya Wonsiruksa*
Field of study.....Metallurgical Engineering..... Advisor's signature.....*Ekavit Nisarataporn*.
Academic year.....2002..... Co-advisor's signature.....*Suwanchai Pongsukitwatt*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร. เอกลิทธิ์ นิสารัตนพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในภาระวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งให้คำปรึกษาทางด้านจิตใจ ขอขอบพระคุณ อาจารย์สุวนชัย พงษ์สุกิจวัฒน์ ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กอบบุญ หล่อทองคำ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ สำหรับการทดสอบ การกัดกร่อนด้วยกระบวนการทางเคมีไฟฟ้า

ขอขอบคุณภาควิชาวสสศุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับความอนุเคราะห์ใช้เครื่องมือสเปกโตรโฟโตมิเตอร์ในการวัดค่าสีของชิ้นงาน ขอขอบคุณ บริษัท ครีเอทีฟ เจนส์แอนด์จิวเวลรี่ จำกัด ในการใช้สถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ในการ ทดลองชิ้นงานโลหะเงินสเตอร์ลิง ขอขอบคุณท่านอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท ในภาควิชาวิศวกรรมโลหการทุกท่าน ที่ให้ความรู้ คำแนะนำในการใช้เครื่องมือ ความช่วยเหลือ ต่าง ๆ งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งให้การ สนับสนุนทุนวิจัยงานวิจัยสำเร็จไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณบิดา มารดา พี่สาว เพื่อน ร่วมงาน และเพื่อนทุกคนที่ให้กำลังใจเสมอมาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ.....	๒
กิตติกรรมประกาศ.....	๓
สารบัญ.....	๔
สารบัญตาราง.....	๕
สารบัญภาพ.....	๖
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย.....	๑
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๓
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	๓
1.4 คำสำคัญ.....	๔
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๔
บทที่ ๒ ปริวรรตน์วรรณกรรม.....	๕
2.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโลหะเงิน.....	๕
2.1.1 ความเป็นมาของโลหะเงินและเงินสเตอร์ลิง.....	๕
2.1.2 ประโยชน์ของโลหะเงินและเงินสเตอร์ลิง.....	๕
2.1.3 สมบัติทางกายภาพ.....	๖
2.1.4 สมบัติทางเคมี.....	๖
2.2 ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับเงินสเตอร์ลิง.....	๗
2.2.1 การละลายของออกซิเจนในโลหะเงินหลอมเหลว.....	๗
2.2.2 การเกิดการหมอยางจากคอปเปอร์ออกไซด์ที่ผิวโลหะ.....	๙
2.2.3 การเกิดการหมอยางจากชัลเฟอร์ที่เกิดขึ้นบนผิวโลหะ.....	๙
2.3 วิธีป้องกันการหมอยางของโลหะเงินสเตอร์ลิง.....	๙
2.4 วิธีวัดความสามารถในการต้านทานการหมอยาง.....	๑๐
2.4.1 การวัดค่าการเปลี่ยนแปลงสีผิว.....	๑๐
2.4.2 การตรวจสอบพฤติกรรมการกัดกร่อนด้วยกระบวนการทางเคมีไฟฟ้า.....	๑๑
2.5 แผนภูมิสมดุลเฟสระบบเงิน – ทองแดง.....	๑๕
2.6 แผนภูมิสมดุลเฟสระบบเงิน – แมงกานีส.....	๑๖
2.7 แผนภูมิสมดุลเฟสระบบทองแดง – แมงกานีส.....	๑๖
2.8 แผนภูมิสมดุลเฟสระบบเงิน – ทองแดง – แมงกานีส.....	๑๗

สารบัญ (ต่อ)

ช

หน้า

บพที่ 3	2.9 สมบัติทางกล.....	18
	ระเบียบวิธีการวิจัย.....	23
	3.1 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	23
	3.1.1 อุปกรณ์ในการทำแม่พิมพ์ยาง.....	23
	3.1.2 อุปกรณ์ในการหล่อเทียนและติดตัน.....	23
	3.1.3 อุปกรณ์ในการทำแม่พิมพ์ปูนหล่อและอบเผา.....	23
	3.1.4 อุปกรณ์ในการหลอมและหล่อโลหะ.....	23
	3.1.5 อุปกรณ์ในการตรวจสอบการกัดกร่อนด้วยวิธีทางเคมีไฟฟ้า....	24
	3.1.6 เครื่องมือวิเคราะห์ผลการทดลอง.....	24
	3.2 วัตถุถูก.....	24
	3.3 สารเคมี.....	25
	3.4 ขั้นตอนการทดลอง.....	25
	3.5 ระเบียบและวิธีการตรวจสอบ.....	26
	3.5.1 การวิเคราะห์ปริมาณธาตุเงิน ทองแดง และแมงกานีส ด้วยเครื่องมือ Atomic Absorption Spectroscopy (AAS).....	26
	3.5.2 การตรวจสอบโครงสร้างจุลภาค.....	27
	3.5.3 การทดสอบความแข็งแบบบิกเกอร์.....	27
	3.5.4 การทดสอบแรงดึง.....	28
	3.5.5 การตรวจสอบลีผิวหลังจากการอบให้ความร้อน.....	29
	3.5.6 การทดสอบความด้านทานการหมอย.....	29
	3.5.7 การทดสอบการกัดกร่อนของฟิล์มที่เกิดขึ้นหลังการเติม ธาตุผงแมงกานีสด้วยกระบวนการทางเคมีไฟฟ้า โดยเทคนิคโพแทนซิโอลามิกรส.....	29
บพที่ 4	รายงานผลการทดลอง.....	32
	4.1 ผลที่ได้จากการหลอมและหล่อ.....	32
	4.2 ส่วนผสมทางเคมี.....	34
	4.3 ผลที่ได้จากการทดสอบสมบัติทางกลในสภาพหลังการหล่อขึ้นรูป.....	35
	4.3.1 ผลการทดสอบความแข็งแบบบิกเกอร์.....	35
	4.3.2 ผลการทดสอบแรงดึง.....	35
	4.4 ผลการตรวจสอบลีผิวหลังทำการอบให้ความร้อน.....	36
	4.5 ผลการทดสอบความด้านทานการหมอย.....	37

สารบัญ (ต่อ)

ณ

หน้า

4.6 ผลการทดสอบการกัดกร่อนของฟิล์มด้วยกระบวนการ ทางเคมีไฟฟ้า โดยวิธีโพเทนชิโอลามามิกส์.....	39
บทที่ 5 อภิปรายผลการทดลอง.....	41
5.1 ผลจากการหลอมและหล่อ.....	41
5.2 ส่วนผสมทางเคมี.....	42
5.3 ผลการตรวจสอบโครงสร้างจุลภาค.....	43
5.4 ผลที่ได้จากการทดสอบสมบัติทางกลในสภาพหลังการหล่อขึ้นรูป.....	48
5.4.1 ผลการทดสอบความแข็งแบบวิกเกอร์.....	48
5.4.2 ผลการทดสอบแรงดึง.....	50
5.5 ผลการตรวจสอบสีผิวหลังอบให้ความร้อน.....	52
5.6 ผลการทดสอบความต้านทานการ蝕.....	53
5.7 ผลจากการทดสอบการกัดกร่อนของฟิล์มด้วยกระบวนการ ทางเคมีไฟฟ้า โดยวิธีโพเทนชิโอลามามิกส์.....	54
บทที่ 6 สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ.....	61
6.1 สรุปผลการทดลอง.....	61
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	62
รายการอ้างอิง.....	63
ภาคผนวก.....	65
ภาคผนวก ก.....	66
ภาคผนวก ข.....	72
ภาคผนวก ค.....	77
ภาคผนวก ง.....	79
ภาคผนวก จ.....	82
ภาคผนวก ฉ.....	94
ภาคผนวก ช.....	96
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	100

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

2.1	แสดงค่า Gibbs free energy ของธาตุต่าง ๆ ในการทำปฏิกิริยา กับออกซิเจน.....	9
2.2	แสดงคุณสมบัติทางกายภาพของเงิน ทองแดง และแมงกานีส.....	18
2.3	แสดงค่าความต้านทานแรงดึงของโลหะผสมเงิน ขึ้นกับธาตุผสมชนิดต่าง ๆ	21
2.4	แสดงสมบัติทางกลต่าง ๆ ของโลหะผสมเงินและแมงกานีส.....	22
3.1	แสดงส่วนผสมของโลหะเงินเตอร์ลิง.....	26
4.1	แสดงส่วนผสมทางเคมีของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ก่อนและหลังการหล่อ.....	34
4.2	แสดงส่วนผสมทางเคมีของปริมาณแมงกานีสที่ใช้ในการหล่อ ปริมาณแมงกานีสที่มีอยู่จริง และที่สูญเสียในขณะทำการหล่อ.....	34
4.3	แสดงค่าความแข็งเฉลี่ยแบบวิกเกอร์ (HV) เปรียบเทียบกับปริมาณส่วนผสมทางเคมีของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส	35
4.4	แสดงผลการทดสอบแรงดึงของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส.....	36
4.5	แสดงค่าการเปลี่ยนแปลงสีผิว (DE*) ของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส.....	38
4.6	แสดงค่า E_{corr} , E_{pp} , E_p , I_p , I_{corr} และ Corrosion Rate ที่ได้จากการทดสอบในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก.....	39
4.7	แสดงค่า E_{corr} , E_{pp} , E_p , I_{corr} และ Corrosion Rate ที่ได้จากการทดสอบในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก และอิ่มตัวด้วยก๊าซไฮโดรเจนชัลไฟด์.....	40
ข	แสดงปริมาณธาตุผสมในโครงสร้างของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ตรวจสอบด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบส่องการดู (SEM).....	72
ค1	ความhardness เส้นที่แข็งมุม 2 ด้าน (d_1 และ d_2) และความแข็งแบบวิกเกอร์ (Vickers Hardness; HV) ของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส.....	77
ค2	ความต้านทานแรงดึงสูงสุด (Ultimate Tensile Strength; UTS) และ ความเด่นจุดคราก (Yield Strength; σ_y) ของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส.....	78
ง1	แสดงค่าความสว่าง (L^*) ค่า a^* , b^* และค่าการเปลี่ยนแปลงสี (DE*) ของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ทั้ง 8 ชุด ที่มีปริมาณ แมงกานีส 0, 0.38, 0.76, 1.3, 1.7, 2.1, 2.6 และ 3.0 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ตามลำดับ โดยทดสอบความต้านทานการ腐蝕เป็นเวลา 0.5 ชั่วโมง.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

๙

ตาราง	หน้า
๑๒ แสดงค่าความสว่าง (L*) ค่าสี a*, b* และค่าการเปลี่ยนแปลงสี (DE*) ของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ทั้ง 8 ชุด ที่มีปริมาณ แมงกานีส 0, 0.38, 0.76, 1.3, 1.7, 2.1, 2.6 และ 3.0 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ตามลำดับ โดยทดสอบความต้านทานการ腐蝕เป็นเวลา 1 ชั่วโมง.....	79
๑๓ แสดงค่าความสว่าง (L*) ค่าสี a*, b* และค่าการเปลี่ยนแปลงสี (DE*) ของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ทั้ง 8 ชุด ที่มีปริมาณ แมงกานีส 0, 0.38, 0.76, 1.3, 1.7, 2.1, 2.6 และ 3.0 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ตามลำดับ โดยทดสอบความต้านทานการ腐蝕เป็นเวลา 2 ชั่วโมง.....	80
๑๔ แสดงค่าความสว่าง (L*) ค่าสี a*, b* และค่าการเปลี่ยนแปลงสี (DE*) ของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ทั้ง 8 ชุด ที่มีปริมาณ แมงกานีส 0, 0.38, 0.76, 1.3, 1.7, 2.1, 2.6 และ 3.0 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ตามลำดับ โดยทดสอบความต้านทานการ腐蝕เป็นเวลา 3 ชั่วโมง.....	80
๑๕ แสดงค่าความสว่าง (L*) ค่าสี a*, b* และค่าการเปลี่ยนแปลงสี (DE*) ของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ทั้ง 8 ชุด ที่มีปริมาณ แมงกานีส 0, 0.38, 0.76, 1.3, 1.7, 2.1, 2.6 และ 3.0 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ตามลำดับ โดยทดสอบความต้านทานการ腐蝕เป็นเวลา 4 ชั่วโมง.....	81

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 แผนภูมิสมดุลเฟลของระบบเงินและออกซิเจน.....	7
2.2 แผนภูมิของ Ellingham สำหรับการเกิดออกไซด์ของธาตุต่างๆ	8
2.3 วิธีการหาค่า E_{corr} และ I_{corr} จากเส้นโพลาไรเซชัน.....	11
2.4 แสดงส่วนต่างๆ ของเส้นโพลาไรเซชัน.....	12
2.5 เชลที่ใช้ทดสอบการกัดกร่อนทางเคมีไฟฟ้า.....	13
2.6 เครื่องโพเทนชิโอลัตเตอที่ใช้วัดเส้นโพลาไรเซชัน.....	14
2.7 ขั้วไฟฟ้าอ้างอิงชนิดต่างๆ	14
2.8 แผนภูมิสมดุลเฟรสระบบเงิน – ทองแดง.....	15
2.9 แผนภูมิสมดุลเฟรสระบบเงิน – แมงกานีส.....	16
2.10 แผนภูมิสมดุลเฟรสระบบทองแดง – แมงกานีส.....	17
2.11 แผนภูมิสมดุลเฟรสระบบเงิน – ทองแดง – แมงกานีส.....	17
2.12 คุณสมบัติต่างๆ ของโลหะระบบเงิน – ทองแดง.....	18
2.13 ผลของปริมาณทองแดงที่มีต่อสมบัติทางกลของโลหะผสมเงิน – ทองแดง.....	20
2.14 แสดงปริมาณธาตุผสมชนิดต่างๆ ที่มีต่อค่าความแข็งแบบวิกเกอร์ ในโลหะผสมเงิน.....	21
2.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณธาตุแมงกานีสที่ละลายอยู่จริง (%โดยน้ำหนัก) กับค่าเฉลี่ยของความแข็งที่วัดได้ (หน่วย HV) ในสภาพหล่อ.....	22
3.1 แสดงภาพชิ้นทดสอบแรงดึง.....	28
4.1 ภาพแสดงชิ้นงานที่ได้จากการหลอมและหล่อแบบสุญญากาศ ของ โลหะเงินสเตอร์ลิงที่เติมปริมาณแมงกานีส 0, 0.5, 1.0, 1.5, 2.0, 2.5, 3.0 และ 3.5 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก.....	32
4.2 ภาพแสดงลักษณะผิวของชิ้นงานที่ได้จากการหล่อ.....	33
4.3 ภาพแสดงลักษณะผิวที่ได้จากการอบให้ความร้อน.....	37
4.4 ภาพแสดงลักษณะชิ้นงานหลังทดสอบความต้านทานในการกันหมอง.....	38
5.1 ภาพแสดงจุดสีดำบนผิวโลหะผสม $4.40\%Cu - 2.60\%Mn - balance of Ag$ ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบส่องการ (SEM) กำลังขยาย 100 เท่า.....	41
5.2 กราฟแสดงผลจากการตรวจสอบปริมาณธาตุผสมบนผิวของโลหะผสม $4.40\%Cu - 2.60\%Mn - balance of Ag$	42
5.3 ภาพแสดงโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมเงิน 92.5% – ทองแดง – แมงกานีส ในสภาพหล่อ ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบส่องการ (SEM) ที่กำลังขยายต่างๆ.....	46

สารบัญภาพ (ต่อ)

๙

ภาพประกอบ	หน้า
5.4 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณทองแดงในโลหะเงินสเตอร์ลิง กับค่าความแข็งแบบวิกเกอร์.....	49
5.5 ภาพแสดงโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ในสภาพหล่อขึ้นรูป ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบแสง กำลังขยาย 100 เท่า หลังการกัดกรด.....	50
5.6 กราฟแสดงผลของธาตุแมงกานีสในโลหะเงินสเตอร์ลิงที่มีต่อความต้านทาน แรงดึงสูงสุดและความเค้นจุดคราก.....	51
5.7 กราฟแสดงค่าการเปลี่ยนแปลงสีผิวของโลหะเงินสเตอร์ลิง.....	53
5.8 ผลของธาตุแมงกานีสในโลหะผสมเงินสเตอร์ลิง ต่อค่า E_{corr} , E_{pp} และ E_p ในสารละลายโซเดียมคลอไรต์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	55
5.9 ผลของธาตุแมงกานีสในโลหะผสมเงินสเตอร์ลิง ต่อค่า I_p ในสารละลาย โซเดียมคลอไรต์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	55
5.10 ผลของธาตุแมงกานีสในโลหะผสมเงินสเตอร์ลิง ต่อค่า I_{corr} ในสารละลาย โซเดียมคลอไรต์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	56
5.11 แสดงการหาค่า I_{corr} จากจุดตัดระหว่างเส้นคงคาトイดิกและเส้นคงอาโนดิก.....	57
5.12 ผลของธาตุแมงกานีสในโลหะผสมเงินสเตอร์ลิง ต่อค่า E_{corr} , E_{pp} และ E_p ในสารละลายโซเดียมคลอไรต์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก อิ่มตัวด้วยก๊าซไฮโดรเจนชัลไฟด์ ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	57
5.13 ผลของธาตุแมงกานีสในโลหะผสมเงินสเตอร์ลิง ต่อค่า I_{corr} ในสารละลาย โซเดียมคลอไรต์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก อิ่มตัวด้วยก๊าซไฮโดรเจนชัลไฟด์ ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	58
5.14 ผลของธาตุแมงกานีสในโลหะผสมเงินสเตอร์ลิงต่อค่า I_{corr} ในสภาพที่มี 1%NaCl เปรียบเทียบกับสภาพที่มี 1%NaCl อิ่มตัวด้วย H_2S ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	59
5.15 ผลของธาตุแมงกานีสในโลหะผสมเงินสเตอร์ลิงต่อค่าอัตราการกัดกร่อน ในสภาพที่มี 1%NaCl เปรียบเทียบกับสภาพที่มี 1%NaCl อิ่มตัวด้วย H_2S อิ่มตัวด้วยก๊าซไฮโดรเจนชัลไฟด์ ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	59

ภาพประกอบ	หน้า
ก1 ภาพแสดงโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง – แมงกานีส ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบแสง กำลังขยาย 50 เท่า.....	66
ก2 ภาพแสดงโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง – แมงกานีส ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบแสง กำลังขยาย 100 เท่า.....	68
ก3 ภาพแสดงโครงสร้างจุลภาคของโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง – แมงกานีส ถ่ายด้วยกล้องจุลทรรศน์แบบแสง กำลังขยาย 200 เท่า.....	70
ข1 กราฟแสดงผลจากการตรวจสอบปริมาณธาตุผสมในโครงสร้างของโลหะ ^{เงินสเตรอร์ลิงที่ไม่มีแมงกานีสผสม} ด้วย EDX.....	73
ข2 กราฟแสดงผลจากการตรวจสอบปริมาณธาตุผสมในโครงสร้างของโลหะ ^{เงินสเตรอร์ลิงที่มีแมงกานีส 0.38 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก} ด้วย EDX.....	74
ข3 กราฟแสดงผลจากการตรวจสอบปริมาณธาตุผสมในโครงสร้างของโลหะ ^{เงินสเตรอร์ลิงที่มีแมงกานีส 1.3 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก} ด้วย EDX.....	75
ข4 กราฟแสดงผลจากการตรวจสอบปริมาณธาตุผสมในโครงสร้างของโลหะ ^{เงินสเตรอร์ลิงที่มีแมงกานีส 2.6 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก} ด้วย EDX.....	76
จ1-1 เส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรอร์ลิงที่ไม่มีแมงกานีสผสม ในสารละลาย โซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	82
จ1-2 เส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรอร์ลิงที่มีแมงกานีส 0.38 เปอร์เซ็นต์ โดยน้ำหนัก ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	82
จ1-3 เส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรอร์ลิงที่มีแมงกานีส 0.76 เปอร์เซ็นต์ โดยน้ำหนัก ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	83
จ1-4 เส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรอร์ลิงที่มีแมงกานีส 1.3 เปอร์เซ็นต์ โดยน้ำหนัก ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	83
จ1-5 เส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรอร์ลิงที่มีแมงกานีส 1.7 เปอร์เซ็นต์ โดยน้ำหนัก ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	84
จ1-6 เส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรอร์ลิงที่มีแมงกานีส 2.1 เปอร์เซ็นต์ โดยน้ำหนัก ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	84

ภาพประกอบ

หน้า

จ ๓-๑	ตัวอย่างการหาค่า E_{corr} , E_{pp} , E_p และ I_p จากเส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรลิงที่มีปริมาณแมงกานีส 0.38 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนักในสารละลายโซเดียมคลอไรด์.....	90
จ ๓-๒	ตัวอย่างการหาค่า E_{corr} , E_{pp} และ E_p จากเส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรลิงที่มีปริมาณแมงกานีส 3.0 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนักในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ ซึ่งอิ่มตัวด้วยกั๊ซไฮโดรเจนชัลไฟด์.....	90
จ ๓-๓	การหาค่า I_{corr} และอัตราการกัดกร่อนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากเส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรลิงที่ไม่มีปริมาณแมงกานีส ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก.....	91
จ ๓-๔	การหาค่า I_{corr} และอัตราการกัดกร่อนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากเส้นโพลาไรเซชันของโลหะเงินสเตรลิงที่มีปริมาณแมงกานีส 0.38 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก.....	91
จ ๔-๑	ภาพแสดงชิ้นงานโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส ก่อนการทดสอบความต้านทานการกัดกร่อนโดยเทคนิคเคมีไฟฟ้า.....	92
จ ๔-๒	ภาพแสดงชิ้นงานโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส หลังการทดสอบความต้านทานการกัดกร่อนโดยเทคนิคเคมีไฟฟ้า ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	92
จ ๔-๓	ภาพแสดงชิ้นงานโลหะผสมเงิน 92.5% - ทองแดง - แมงกานีส หลังการทดสอบความต้านทานการกัดกร่อนโดยเทคนิคเคมีไฟฟ้า ในสารละลายโซเดียมคลอไรด์ 1 เปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนัก อิ่มตัวด้วยกั๊ซไฮโดรเจนชัลไฟด์ ที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส.....	93
ฉ ๑	ภาพแสดงลักษณะสีผิวของโลหะผสมทั้ง 8 ชุด ที่อบชุบด้วยความร้อนที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส.....	94
ฉ ๒	ภาพแสดงลักษณะสีผิวของโลหะผสมทั้ง 8 ชุด ที่อบชุบด้วยความร้อนที่อุณหภูมิ 200 องศาเซลเซียส.....	94
ฉ ๓	ภาพแสดงลักษณะสีผิวของโลหะผสมทั้ง 8 ชุด ที่อบชุบด้วยความร้อนที่อุณหภูมิ 300 องศาเซลเซียส.....	95